

This is a self-archived version of the original publication.

The self-archived version is a final draft of the original publication.

To cite this, use the original publication:

Laitinen, L., Linnossuo, O. & Rosenlöf, A-M. 2022. Pohjoismaisessa kulttuurihyvinvointikonferenssissa taiteen ja kulttuurin rooli nähtiin yhä tärkeämpänä osana hyvinvointipolitiikkaa. Talk-verkkolehti, Taide / Art 8.6.2022.

Link to the original publication: <https://talk.turkuamk.fi/taide/pohjoismaisessa-kulttuurihyvinvointikonferenssissa-taiteen-ja-kulttuurin-rooli-nahtiin-yha-tarkeampana-osana-hyvinvointipolitiikkaa/>

All material supplied via Turku UAS self-archived publications collection in Theseus repository is protected by copyright laws. Use of all or part of any of the repository collections is permitted only for personal non-commercial, research or educational purposes in digital and print form. You must obtain permission for any other use.

Pohjoismaisessa kulttuurihyvinvointikonferenssissa taiteen ja kulttuurin rooli nähtiin yhä tärkeämpänä osana hyvinvointipolitiikkaa

08.06.2022

Kirjoittajat

Liisa Laitinen kulttuurihyvinvoinnin asiantuntija, Nordic Arts & Health Research Network -hankkeen projektipäällikkö, Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemia

Outi Linnossuo yliopettaja, sosiaali- ja kasvatustieteiden tutkimuskeskuksen johtaja, VTT, Turun ammattikorkeakoulu

Anna-Mari Rosenlöf erityisasiantuntija, Taikusydän – kulttuurihyvinvoinnin valtakunnallinen yhteyspiste, Turun ammattikorkeakoulun Taideakatemia

Toukokuuisessa Tukholmassa järjestettiin 10.5.2022 monialainen ja monitieteinen pohjoismainen kulttuurihyvinvointikonferenssi [Nordic Arts & Health Conference](#), joka kokosi yhteen yli 150 osallistujaa Pohjoismaista sekä Iso-Britanniasta, Alankomaista, Australiasta, Yhdysvalloista ja Latviasta. Kulttuurihyvinvointialan politiikkaan keskittynyt konferenssi oli suunnattu kulttuurihyvinvointialan tutkijoille, taiteilijoille, kouluttajille, päättäjille, sosiaali- ja terveysalan ammattilaisille sekä muille alan asiantuntijoille. Konferenssi vahvisti ymmärrystä siitä, että nopeasti kehittyvällä kulttuurihyvinvointialalla vuoropuhelu ja yhteistyö Pohjoismaiden kesken on hyödyllistä niin tutkimuksen, koulutuksen kuin hyvien toimintamallien jakamisen osalta.

Tapahtuman järjestämisestä vastasi Turun AMK:n hallinnoima ja Pohjoismaisen kulttuuripisteen rahoittama [Nordic Arts & Health Research Network](#) -hanke yhteistyössä Tukholman alueen kulttuurihyvinvoinnin osaamiskeskus [Kompetenscentrum för kultur och hälsa](#) kanssa. Hybridimuotoisena järjestetty konferenssi tarjosi kattavan katsauksen kulttuurihyvinvointialan tutkimukseen ja käytäntöihin Pohjoismaissa sekä foorumin kulttuuri- ja hyvinvointipolitiikkaa yhdistäville keskusteluille.

Konferenssissa kuultiin puheenvuoroja muun muassa Parkinson-tanssista, nuorten mielenterveyden tukemisesta teatterin keinoin, taiteen ja luovuuden roolista oppimisessa sekä taiteen mahdollisuuksista tukea ihmisiä, joilla on pitkäaikaisia terveyshaasteita. Suomen hyvistä käytännöistä esillä olivat muun muassa valtakunnallinen kulttuurihyvinvoinnin yhteyspiste [Taikusydän](#), taloudellisesti tiukassa tilanteessa olevien ihmisten taide- ja

kulttuuriosallistumista tukeva [Kaikukortti](#) sekä lasten ja nuorten [kulttuurikasvatussuunnitelmat](#). Jyväskylän yliopiston, Lapin yliopiston, Aalto-yliopiston ja Åbo Akademin tutkijat esittelivät tutkimuksia, joiden aiheina olivat laulamisen merkitys iäkkäiden hyvinvoinnille, taidelähtöisten ja luovien lähestymistapojen sisällyttäminen persoonakeskeiseen ikääntyneiden hoitoon ja hoitoalan koulutukseen sekä taiteilijoiden työskentely kulttuurihyvinvointialalla.

Pohjoismaisen kulttuurihyvinvointikonferenssin tapahtumapaikkana toimi Royal College of Music, Stockholm. Kuva: Anna-Mari Rosenlöf.

Tutkimukseen perustuva tieto politiikkatoimien taustalla

Taiteen ja kulttuurin rooli osana terveyden edistämistä sekä kokonaisvaltaista hyvinvointia ja hoitoa tunnistetaan yhä vahvemmin Suomessa ja muissa Pohjoismaissa. Taustalla on tutkittu tietoa kulttuurin ja taiteen positiivisesta merkityksestä niin psyykkisen ja fyysisen hyvinvoinnin edistämiseksi kuin sairauksien ehkäisemiseksi, hoitamiseksi ja hallitsemiseksi.

Pohjoismaissa on huomioitu laajasti muun muassa Maailman terveysjärjestö WHO:n suositukset (Fancourt & Finn, 2019) tutkimukseen perustuvien kulttuurihyvinvointitoimintamallien nykyistä laajemmasta käyttöönotosta sekä kulttuuri-, sosiaali- ja terveystieteiden yhteistyörakenteiden vahvistamisesta.

Suomessa keskustelu kulttuurihyvinvointialan politiikkatoimista ja pysyvien rakenteiden luomisesta toiminnan tueksi on vireää. Kulttuurihyvinvointiin liittyvät teemat ovat olleet mukana Suomessa jo kolmessa hallitusohjelmassa. Terveyspoliittisesti kulttuurin ja taiteen hyvinvointivaikutuksia on kytketty yhteen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen rakenteiden

kanssa niin kunnissa kuin hyvinvointialueillakin. Kulttuuri tunnustetaan jossakin määrin myös osaksi hyvinvointitaloutta ja hyvinvointi-investointeja.

Rakenteiden kehittämisen rinnalla olisi kuitenkin kehitettävä myös toimintamalleja, joita voidaan levittää laajalti väestölle. Suomesta konferenssissa puhujana toiminut kansanedustaja **Eeva-Johanna Eloranta** toi esiin, että tällä hetkellä kulttuurihyvinvointiin kytkeytyvä toiminta on Suomessa usein pienimuotoista ja tekijöistä riippuvaista eikä juurikaan toistettavissa tai skaalattavissa suurelle määrälle ihmisiä. Eloranta peräänkuuluttikin aktiivista kokemusten jakamista onnistuneista kulttuurihyvinvoinnin toimintamalleista sekä näiden yhä laajempaa käyttöönottoa ja saavutettavaksi tekemistä.

Pohjoismaiseen paneelikeskusteluun Suomesta etänä osallistuivat johtaja Taru Koivisto sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä sekä kansanedustaja Eeva-Johanna Eloranta. Kuva: Anna Molander.

Pohjoismaisessa paneelikeskustelussa pohdittiin sitä, millaisia politiikkatoimia ja strategioita tarvitaan vahvan kulttuurihyvinvointialan kehittämiseksi tällä hetkellä ja tulevaisuudessa. Paneelikeskusteluun osallistuneet poliitikot korostivat, että kulttuurihyvinvoinnin edistämiseksi tarvitaan edelleen tutkimusta, tuloksista viestimistä ja tiedon lisäämistä. Tärkeänä näkökulmana pidettiin myös koulutusta; kulttuurihyvinvointialan koulutuksen kehittämisen lisäksi tarvitaan myös kulttuurihyvinvoinnin näkökulmien sisällyttämistä aiempaa laajemmin sosiaali- ja terveysalojen sekä myös yleisesti kulttuurialan koulutuksiin.

Kriittistä ja rakentavaa monitieteistä yhteistyötä

Konferenssin jälkeisenä päivänä 11.5.2022 ohjelma jatkui vielä pohjoismaisella tutkijatapaamisella. Tapaamiseen osallistui 25 tutkijaa ja taiteilija-tutkijaa yhteensä 14:stä pohjoismaisesta korkeakoulusta ja tutkimuslaitoksesta. Monitieteisen ja -taiteisen kulttuurihyvinvointialan tutkijaverkoston jäseniä pohdituttivat tapaamisessa muun muassa tiedontuotantoon ja tiedon muodostukseen liittyvät kysymykset. Eri tieteenalojen näkökulmat relevantista ja luotettavasta tiedosta poikkeavat toisistaan monitieteisellä kulttuurihyvinvointialalla. Taide-, kulttuuri-, sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden näkökulmat ja eri tieteenalojen perinteet joskus myös törmäävät toisiinsa. Kriittisen ja rakentavan keskustelun ylläpitäminen siitä, millaista tietoa kulttuurihyvinvointiin liittyvistä ilmiöistä on mahdollista ja mielekästä tuottaa ja millaisin menetelmin, on tärkeää jatkossakin.

Lisbeth Frølunde Roskilden yliopistosta ohjasi työpajan What does it mean to participate as a “whole person”? Arts-based co-production in Parkinson’s dance and participatory health research. Kuva: Marit Stranden.

Tapaamisen työpajoissa pohdittiin myös sitä, miten tutkimuksesta viestitään tehokkaasti päätöksentekijöille. Millainen rooli tutkijaverkostolla voi olla tässä tehtävässä myös tulevaisuudessa? Ja miten taidetta voidaan hyödyntää myös viestinnän keinona?

Vuonna 2019 perustetussa Nordic Arts & Health Research Network -tutkijaverkostossa on mukana kaikkiaan 80 pohjoismaista kulttuurihyvinvointialan tutkijaa. Monitieteinen verkosto toimii yhteistyöfoorumina alan tutkijoille, taiteilija-tutkijoille ja kouluttajille sekä alustana uusien hankkeiden kehittämiseksi. Verkosto on pysyvän koordinaation ja Pohjoismaisen kulttuuripisteen rahoituksen turvin laajentunut ja vahvistunut kolmen toimintavuoden aikana. Verkoston yhtenä tavoitteena on lisätä pohjoismaisen kulttuurihyvinvointialan tutkimuksen tunnettuutta ja saavutettavuutta. Verkoston tutkijoiden julkaisuihin voi tutustua esimerkiksi verkoston verkkosivuilla olevassa [tutkimustietopankissa](#).

Kulttuurihyvinvointialan kehittäminen jatkuu pohjoismaisena yhteistyönä

Pohjoismaiselle yhteistyölle kulttuurihyvinvointialalla on luotu vahva pohja, ja yhteistyötä jatketaan Nordic Arts & Health Research Network -hankkeen puitteissa vuoden 2023 lopulle. Keskeinen osa yhteistyötä liittyy kulttuurihyvinvointialan pohjoismaisen open access -julkaisun, [Nordic Journal of Arts, Culture and Health \(NJACH\)](#) toimittamiseen. Vuonna 2019 perustettu julkaisu edistää tutkimustiedon ja käytännön kokemusten jakamista Pohjoismaissa ja kansainvälisesti. *NJACH*:sta on alkanut tulla merkittävä pohjoismaisen ja kansainvälisenkin julkaisukanava kulttuurihyvinvointialan tutkimukselle. Syksyllä 2022 lehdessä julkaistaan pohjoismaisen konferenssin teemanumero.

Pohjoismaisen yhteistyö jatkuu ja tiivistyy luontevasti myös kansallisten kulttuurihyvinvointialan osaamiskeskusten kautta. Suomessa [kulttuurihyvinvoinnin valtakunnallinen yhteispiste Taikusydän](#) ja Norjassa [Nasjonalt Kompetansesenter for kultur, helse of omsorg](#) ovat toimineet ja tehneet yhteistyötä jo usean vuoden ajan. Tanskassa kansallinen Nationalt Center for Kunst og Mental Sundhed (NCKMS) on juuri aloittelemassa toimintaansa, ja yhteistyötä käynnistetään yhteisen hankevalmistelun merkeissä. Ruotsissa valtakunnallisesti toimivaa kulttuurihyvinvointialan osaamiskeskusta ei vielä ole, ja yhteistyötä tehdään alueellisten toimijoiden kanssa erityisesti Tukholman ja Skånen alueilla.

Lähteet

Fancourt, D. & Finn, S. (2019). [What is the evidence on the role of the arts in improving health and well-being? A scoping review](#). Health Evidence Network synthesis report 67. World Health Organization. Regional Office for Europe: Copenhagen.